

Het vreemde meisje

MARIA BOONZAAIJER

Het vreemde meisje

the house of books

Met dank aan Hans Boland die de gedichten van Alexandr Poesjkin en Anna Achmatova vertaalde en toestemming heeft gegeven om ze in dit boek op te nemen.

Copyright © 2013 Maria Boonzaaijer en The House of Books, Vianen/Antwerpen
Omslagontwerp: Wil Immink Design
Omslagfoto: Lesley Aggar/Trevillion Images
Foto auteur: Stephen Boonzaaijer
Opmaak binnenwerk: ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 443 3843 0
ISBN 978 90 443 3844 7 (e-book)
D/2013/8899/22
NUR 301

www.thehouseofbooks.com
www.stemstudiomaria.nl

All rights reserved.
Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Helaas, haar schoonheid straalt maar even
Want onmiskenbaar dreigt het eind.
't Is droevig dat dit jonge leven,
Zojiust ontloken, reeds verkwijnt,
Vergaat. Hoe kan zij ondertussen
Genieten van haar eigen jeugd...
– Alexandr Poesjkin*

Heb elkaar lief of verkommer
– W.H. Auden

Voor Stephen

1

Amsterdam 2010

Ze brak elke keer zowat haar nek over het antieke kastje dat op een onhandig plekje in haar kleine keuken stond; net bij de ingang. Heleen had het een paar weken geleden via Marktplaats gekocht: een juweel van een biedermeierladekastje, klein en sierlijk. Het werd hoog tijd om het eens op te knappen.

Waarom niet vandaag, op haar vrije donderdag? Dit was nu echt een klus voor een grijze januaridag. Haar vrije dagen schenen altijd koud en regenachtig te zijn. Ze vond het niet erg. Als ze zich op zo'n dag maar kon ontspannen. Dat had ze wel verdiend na drie lange werkdagen in het gezondheidscentrum. Van negen tot zes gaf ze aan de andere kant van de stad massages en bewegingstherapie aan revalidatiepatiënten; twee avonden per week begeleidde ze fitnessstrainingen. Op vrijdag werkte ze tot drie uur, maar meestal liep dat uit. Ze vond fysiotherapie een fijn vak, maar had een hekel aan de administratieve rompslomp en de vergaderingen. Haar mannelijke collega's deden net alsof ze alles wisten en gedroegen zich als haantjes. De vrouwelijke colle-

ga's leken de helft van de tijd met zwangerschapsverlof te gaan.

De laatste tijd speelde ze wel eens met de gedachte om alles achter te laten en zich in te zetten voor een gezondheidsproject ergens anders in de wereld. Het idee om tot haar pensioen, nog zeventien jaar, door te moeten gaan met het masseren van mensen stond haar tegen. Ze was pas achtenveertig en redelijk gezond, maar ze kreeg het gevoel dat haar verleden haar begon in te halen.

Ze streek met haar vinger over het verwaarloosde kastje. Zo zag haar leven eruit: kale plekken, scheve laden, beschadigingen vanbinnen. Wat had ze toch met oude spullen? Wilde ze haar huis vol zetten met dingen uit andermans verleden? Nee, het waren antieke meubels, en zij maakte ze weer mooi; mooier dan dat nieuwe spul dat in meubelzaken stond te pronken. Ze was trots op de kroonluchter boven haar eettafel en keek met plezier naar de Louis XVI-stoeltjes – en naar haar negentiende-eeuwse boekenkast waarvoor ze zo lang had gespaard en waarin haar verzameling Engelse romans een waardige plek had gekregen. Ze straalden warmte en elegantie uit. Ze geven mij iets wat ik mis, dacht ze. Aan mijn verleden valt niets op te knappen.

's Morgens haalde ze boodschappen op de Albert Cuyp. Na de lunch deed ze haar yogaoefeningen. Pas halverwege de middag begon ze de boel klaar te zetten om haar laatste aanwinst onder handen te nemen: kranten op de grond, beits, schuurpapier, verdunner, oude doeken. Toen ontdekte ze dat ze geen goede kwast had. Ze overwoog om het hele project af te blazen. De regen sloeg tegen de ruiten; haar jas was nog nat van haar tocht naar de markt. Kom op, meid, de Hema in de Ferdinand Bolstraat is maar twee minuten lopen, geen gezeur, anders komt het er nooit van. Ze pakte haar rode regenjack van de kapstok, deed een sjaal om en opende de voordeur.

Op de overloop stond iemand met de rug naar haar toe, in elkaar gedoken, gehuld in een leren jasje dat glom van de regen. Een bruin rugtasje hing over één schouder.

Ze deed een stap terug. Hoe was die vrouw hierboven gekomen? Haar appartement lag op de derde verdieping. Ze had geen bel gehoord. Op de vierde verdieping woonde niemand. Dat was de zolder, met een berging die bij haar woning hoorde.

‘Zoek je iemand?’

Met een ruk draaide de vrouw zich om. Heleen keek in een jong, bleek gezicht. Ze zag donkere kringen onder grote ogen, een rode mond met gebarsten lippen en natte haren die om het hoofd piekten. Even dacht ze het gezicht te herkennen, maar ze kon het niet thuisbrengen. Het meisje staaarde haar aan met een blik van verbazing en een spoor van vreugde. De schrale lippen kwamen in beweging en persten een woord naar buiten: ‘Elena.’

Het was geen vraag, maar een constatering.

‘Ken ik je ergens van?’ vroeg Heleen.

De jonge vrouw stopte een stuk papier dat ze in haar hand hield in haar zak.

‘U bent mijn tante,’ zei ze.

Een gevoel van misselijkheid. Een kramp alsof haar maag werd omgedraaid door een klauw. Heleen greep de knop van haar voordeur en trok hem achter zich dicht met een harde klik. ‘Ik denk dat je hier verkeerd bent,’ zei ze toonloos, terwijl ze langs het meisje schoof. ‘Kom, ik zal je uitlaten.’ Ze begon de trap af te lopen. Na drie treden keek ze om. Het meisje had zich niet bewogen. Ze stond naar Heleen te staren, haar schouders opgetrokken.

‘Je moet waarschijnlijk op de tweede verdieping zijn,’ zei Heleen, iets warmer nu. ‘Maar ik denk niet dat daar opengedaan zal worden. De bewoners zijn met vakantie.’ Het was eruit voor ze het wist. Wat stom om dat zomaar tegen een vreemdeling te zeggen.

Het meisje schudde haar hoofd. ‘U bent mijn tante,’ zei ze met een licht buitenlands accent. De herhaling klonk dwingend als van een klein meisje dat haar zin wil hebben.

‘Ik moet een boodschap doen.’ Heleen ging nog een trede lager staan en gaf met een beweging van haar hoofd aan dat haar be-

zoekster voort moest maken. De jonge vrouw bleef echter stokstijf staan.

‘Ik wacht wel.’

‘Nee, dat gaat niet.’

‘Waarom niet?’

Heleen voelde een nieuwe golf van misselijkheid omhoogkomen. Achter dat vreemde gezicht zat een scheur in de muur die ze nooit eerder opgemerkt had. Een zwarte grillige lijn liep door het pleisterwerk boven de voordeur. Die scheur leek uit de haren van de vrouw te groeien en vormde een eenheid met de magere lijnen van de gestalte. Het gezicht leek groter te worden, de ogen dringender. De scheur dreigde het gelaat doormidden te breken. Op eens wilde Heleen die vreemde vrouw wel met geweld naar beneden trekken, de diepte van het trappenhuis in, de straat op, de mistige schemering in van de januarimiddag.

‘Ik kan je tante helemaal niet zijn.’ De woorden kwamen vreemd gespannen uit haar keel die uitgerekt werd van het omhoogkijken. ‘Ik heb geen zussen, en ook geen broers die...’

‘U hebt wel een broer.’

‘Hoe weet je... Ja, ik heb één broer. Maar... dit kan niet!’ Haar benen werden slap. Ze greep de trapleuning beet en zocht steun tegen de muur. De jonge vrouw kwam een paar stappen dichterbij, maar ze keek weg van dat gezicht met die donkere kringen. Ze wilde die mond niet zien waaruit die woorden voortgekomen waren. *U bent mijn tante.*

Ze moest maken dat ze wegwam.

2

Nog nooit had ze zo snel de drie trappen naar beneden gelopen. Bij de bocht struikelde ze over een los matje, maar ze kon zich nog net vastgrijpen aan de trapleuning. Hijgend kwam ze in het halletje op de begane grond. Daar wachtte ze ongeduldig tot ze trage voetstappen achter zich hoorde. Ze opende alvast de voordeur, ging buiten staan. De koude regen sloeg haar in het gezicht en benam haar de adem. De knoop in haar maag was er nog steeds. Eindelijk was het meisje beneden. Ze stond op het punt iets te zeggen, maar Heleen gaf haar geen kans. Snel trok ze de voordeur dicht. Bij het zien van de teleurstelling op het bleke gezichtje aarzelde ze. Ze wilde 'sorry' zeggen, maar kreeg het woord niet over haar lippen. In plaats daarvan mompelde ze: 'Nou, dag hoor,' en ze draaide zich om en liep zonder om te kijken de straat uit. Gauw de hoek om, de Ferdinand Bol in.

Al maanden lag de weg daar opengebroken door het werk aan de metro: houten schuttingen, zwaaiende hijskranen, zand, modder, smalle voetgangerspaden, fietsers worstelend door de menigte. Lawaai. Ze had zich er altijd aan geërgerd, maar nu was de chaos een toevluchtsoord. Haastig liep ze voort. Ze drong zich

langs de winkelende voetgangers en stond even later stil in de overvolle Hema.

Kwasten. Waar lagen die? Ze keek om zich heen, maar zag niets. Er spookte maar één gedachte door haar hoofd: ik ben haar tante niet. Ze probeerde zich te oriënteren. Ineens belandde ze bij de stand met leesbrillen, waar ze in de spiegel haar gezicht tegenkwam. Ze schrok. Was zij dit echt, de rustige fysiotherapeute die mensen van hun stress afhielp?

Ze legde haar hand op haar maag en probeerde die te ontspannen door diep te ademen. Maar haar adem zat veel te hoog. Ze dacht aan een yogaoefening: laat de lucht langzaam ontsnappen door je mond. Wat ze haar cliënten dagelijks voorhield, dat moest ze zelf toch ook kunnen? Haar longen weigerden echter het normale ritme te volgen dat ze hun probeerde op te leggen. Ze leunde tegen een tafel met T-shirts en sloot haar ogen. De geluiden om haar heen gonsden in haar oren. Eindelijk gehoorzaamde haar lijf. Het weeë gevoel in haar maag nam af. Ze herademde en deed haar ogen weer open.

Wat is er nou eigenlijk aan de hand? dacht ze. Waarom stel ik me zo aan? Ik word toch niet belaagd? Dat meisje is misschien een cliënt van het gezondheidscentrum. Hoe kent ze anders mijn naam? *U bent mijn tante*. Misschien is het iemand die haar stamboom nagaat en per abuis op mijn naam is gestoten. Dat zal het wel zijn. Waarom heb ik niet gevraagd hoe ze aan mijn adres is gekomen? Waar ze vandaan komt? Ik had haar niet zomaar moeten wegsturen. Wat zal ze niet van me denken?

Ze begon te lopen, op zoek naar de verfafdeling. Eindelijk, na een paar rondjes, belandde ze bij de verfpotten en kwasten, maar wat ze zag drong niet echt tot haar door. Het gevoel van schaamte werd sterker. Waarom was ze op de vlucht geslagen? Waarom die paniek? Ze hoefde niet te zoeken naar het antwoord. *U hebt wel een broer...*

Al jaren had ze geprobeerd dat te vergeten. Ze wilde niet aan hem herinnerd worden. Sommige dingen moesten gewoon verjaren.

Ze zag het vreemde meisje voor zich. Wat had ze er ontredderd uitgezien. Misschien moet ik proberen haar terug te vinden, dacht ze. Zou ze nog bij mijn huis staan? Ik kan haar op z'n minst mijn excuses aanbieden.

Ze nam twee kwasten uit de stelling en haastte zich naar de kassa. Ze rekende af, stopte haar portemonnee in haar zak en ging naar de uitgang. Daar bleef ze verrast staan.

Het meisje stond aan het andere eind van de winkel, bij de worstafdeling, met haar rug naar de toonbank, en keek zoekend rond. Heleen voelde hoe haar maag zich opnieuw samenbalde. Ze is me gevolgd! Ze heeft me al die tijd in de gaten gehouden! Wat nu? Moet ik me laten vinden? Ze deed een stap vooruit, hief haar hand op en probeerde oogcontact te maken. Maar andere klanten benamen haar het zicht. Toen ze verder gelopen waren, was het vreemde meisje verdwenen. Stond ze buiten voor het raam? Heleen wurmde zich een weg langs gezette dameslijven en viel bijna tegen iemand aan. Ze hoorde een snauw: 'Ken je niet uitkijke!' Ze excuseerde zich en ging de Hema uit.

Buiten keek ze om zich heen. Ze bleef wachten onder de overkapping bij de etalage. Haar blik gleed over de voorbijgangers, die onder hun paraplu's snel over de natte straat liepen. Ze voelde een mengeling van opluchting en teleurstelling. Had ze nu een belangrijke kans gemist? Een koude windvlaag deed haar huiveren. Ze trok haar sjaal dichter om haar nek en zette haar capuchon op. Met trage passen begon ze in de richting van de Stadhouderskade te lopen. Ze stapte over plassen heen en passeerde de etalage van een antiekwinkel. Daar keek ze om. Maar het meisje met het leren jasje was blijkbaar opgeslokt door de menigte. Op de hoek van de Albert Cuyp bleef ze opnieuw staan. Huisvrouwen met volle tassen schoven langs haar heen. Ze voelde zich verloren. Haar eigen gedrag kwam haar steeds dwazer voor. Was ze bezig mensenschuw te worden? Nu moest ze maar omkeren en naar huis gaan, naar de beslotenheid van haar appartement. Een pot thee zetten.

Een vriendin bellen. Naar Beethoven luisteren en het biedermeierkastje opknappen. Rust en vrede. Maar eigenlijk had ze daar geen zin in. De middag was verstoord.

Ze liep een eindje de markt op, draalde bij een groentekraam. 'Bananen?' vroeg de verkoper hoopvol. Ze knikte afwezig en kreeg even later een grote zak bananen in haar handen gedrukt, fruit dat ze niet nodig had. Het blonde meisje was nergens te bekennen. Het begon harder te regenen. Als ze niet drijfmat wilde worden, moest ze nu snel terug naar huis.

3

De ontmoeting die geen echte ontmoeting was geworden verstoorde haar meer dan ze zichzelf wilde toegeven. De dagen daarna belandde ze in een vreemde lethargie. Het was alsof er iets klemgezet was in haar binnenste. Andere woorden waren er niet voor. Haar energie leek verbrokkeld. Ze was die donderdagavond begonnen om haar biedermeierkastje te schuren en de laden te lijmen, maar na een halfuur was de concentratie weg.

Ze probeerde te lezen. Het boek dat ze de week daarop zouden behandelen in de leeskring had ze al uit. Op haar tafel lagen nog een paar historische romans van Engelse auteurs die haar normaal gesproken wisten mee te slepen in hun beschrijvingen van het vroegere Cornwall, Lakedistrict of Schotland. Maar nu leek het of er een mist om hun verhalen hing, waar ze niet doorheen kon komen en waardoor ze eenzaam achterbleef met de beelden van haar eigen verleden. Oude beelden die ze wilde ontvluchten, maar die 's nachts in haar dromen terugkwamen. Oude woede. Oude wrok. Verjaard verdriet.

Het ergerde haar mateloos.

In de dagen erna voelde ze geen enkele drang om het kastje de

beoogde opknapbeurt te geven; eerder weerzin. Elke keer dat ze naar het meubelstuk keek, zag ze het vreemde meisje weer voor zich. Uiteindelijk schoof ze het aan de kant.

Een miskoop.

In het weekend ging ze met haar vriendin Tanja koffiedrinken in de stad. Met geen woord repte ze over de vreemde ontmoeting van die donderdag. Wat zou ze moeten zeggen? Ze kreeg er niet eens gelegenheid voor. Tanja, hoofd van de operatieafdeling in het AMC, was in haar zoveelste ongelukkige affaire met een getrouwde arts verwickeld en moest haar verhaal kwijt. In zo'n situatie veranderde ze steevast van een daadkrachtige midden-veertiger in een gekwetst meisje van twintig. Heleen luisterde geduldig naar de boze uiteenzettingen van haar vriendin over de lafheid van haar minnaar en van mannen in het algemeen. Zij deed niet veel anders dan vaagjes glimlachen, terwijl ze luisterde. Hoe moest ze dit in vredesnaam allemaal serieus nemen?

'Niemand kan zo goed luisteren als jij,' zei Tanja na een woordenwaterval van ruim een uur. Ze vertrok zonder ook maar één vraag aan Heleen te stellen.

Op maandag ging ze weer naar haar werk. Ze betrapte zich erop dat ze in de tram op de mensen lette; dat ze speurde naar een blonde jonge vrouw in een leren jasje – om haar te vinden of om haar te ontlopen? Om op tijd weg te schieten als ze in haar buurt kwam? Ze wist het niet. Ze voelde een verwarrend verlangen. Het meisje. Haar broer. *U bent mijn tante*. Op dit punt weigerde ze door te denken. Misschien was dat laf. Maar die muur was er niet voor niets.

Op dinsdag werd het meisje een vage herinnering. Eindelijk kon ze haar schouders ophalen om haar eigen dwaasheid. Ze liet zich opslokken door haar werk op het gezondheidscentrum, waar het een komen en gaan was van probleemgevallen: sportblessures, rugklachten, suikerpatiënten. Haar afdelingsmanager sprak met haar over mogelijkheden voor een nascholingscursus. Dat was verplicht om de zoveel tijd. Ze was geïnteresseerd in voetreflexo-

logie, maar hij vond dat maar niks. 'Richt je op hamstringblessures,' opperde hij. Ze kregen er bijna ruzie over.

Van een zieke collega nam ze een paar fitnessstrainingen over. Een van de deelnemers bleef om haar heen hangen, maar ze ging niet op zijn toenaderingen in; het kwam wel meer voor dat een mannelijke cliënt een flirtpoging deed. Ze kon zich nauwelijks voorstellen dat ze aantrekkelijk was voor een man. Zo jong was ze niet meer.

Opnieuw werd het donderdag. Ze zag op tegen haar vrije dag. Ze sliep slecht; had weer last van een knoop in haar maag, alsof ze bang was. Tot halfelf bleef ze in bed liggen, daarna douchte ze uitgebreid en zette een pot thee. In haar ochtendjas las ze zonder veel interesse de kranten van de afgelopen dagen. Het nieuws was even grauw als het weer buiten. Ze sloeg de pagina's om met een toenemend gevoel van troosteloosheid. Net toen ze de krant dicht wilde slaan, viel haar blik op de kop van een artikel: PRIESTER ERKENT MISBRUIK VAN ZIJN NEEFJE. Ze liet de krant zakken. Hij gleed op de grond. Ze trok haar benen onder zich en sloot haar ogen. Het zoveelste bericht van een gevallen geestelijke. Ze kon er niet meer tegen.

In een vlaag van woede haalde ze de stofzuiger tevoorschijn. Als een bezetene ging ze ermee aan de slag. Ze maakte haar hele huis schoon – poetsen, wrijven, zuigen en soppen met de *Vijfde Symfonie* van Beethoven keihard aan. Het moest afgelopen zijn met die lethargie. Dat had nu lang genoeg geduurd. Het biedermeierkastje raakte ze niet meer aan. Ze liep eromheen alsof het besmet was met een virus. Maar de veranda kreeg een grote beurt, zelfs al regende het pijpenstelen en waaide er een gemene wind. Daarna kleedde ze zich aan, graaide haar drie bibliotheekboeken bij elkaar en ging naar buiten. Ze ging lopen naar de bieb; een stevige wandeling tussen de buien door was precies wat ze nodig had. Uitwaaien en een frisse nieuwe start maken.

Ze wilde juist de straat oversteken, toen ze een hand op haar schouder voelde. Als door de bliksem getroffen bleef ze staan. Iemand hoestte met een hard, droog geluid. Ze wist meteen wie daar achter haar stond, maar durfde zich niet om te draaien. De hoest veranderde in een lichte meisjesstem, heel dichtbij, bijna in haar nek. Dat vreemde accent.

‘Wilt u alstublieft een kopje thee met me drinken?’